Vodič za 4R metodu

– Ostvarivanje ravnopravnosti kroz svakodnevne aktivnosti lokalne samouprave

Vodič za 4R metodu

– Ostvarivanje ravnopravnosti kroz svakodnevne aktivnosti lokalne samouprave

Tekst: Fredrik Lundkvist, Jämko
Urednica: Nanna Brickman, Big Words
Saradnice i saradnici: Hoda Saad, Rachid Esseghir, Lucia Acosta, Gunnar Löfgren, SKL International
Grafički dizajn: Oh My

©SKL International AB 2020

Ova publikacija pripremljena je u okviru Projekta lokalne uprave Tunisa (Tunisia Local Governance Project, TLGP 2018-2022), koji je podržala SIDA, a prilagođena potrebama programa „Podrška lokalnim samoupravama u Srbiji na putu ka EU – druga faza“, koji finansira Vlada Švedske. Ovaj materijal pripremljen je uz finansijsku pomoć Vlade Švedske. Za njegovu sadržinu isključivo su odgovorni njegovi autori i autorke i ta sadržina nipošto ne izražava zvanične stavove Vlade Švedske. Reprodukcija je dozvoljena uz navođenje izvora.

Sadržaj

Stranica 4: **Uvod**
Stranica 6: **Šta je „džender mejnstriming“ – uvođenje principa rodne ravnopravnosti u javne politike?**
Stranica 8: **Kako koristiti 4R metodu?**
Stranica 12: **R1 – Zastupljenost (Reprezentovanost)**
Stranica 16: **R2 – Resursi**
Stranica 20: **R3 – Realnost**
Stranica 26: **R4 – Realizacija**
Stranica 31: **4 koraka – mali podsetnik**
Stranica 34: **Inspiracija i primeri dobre prakse**
Stranica 40: **4R pomoćna tabela**
Stranica 42: **Ne zaboravite**

Korak po korak vodič za rešavanje rodne neravnopravnosti

Dobrodošli u 4R metodu!

4R metodu razvila je Švedska asocijacija lokalnih vlasti i regiona (SALAR) tokom 1990-tih i ona je uspešno primenjena u preko 20 zemalja. Ovo je korak po korak vodič o primeni 4R metode za rešavanje **rodne** neravnopravnosti na lokalnom nivou. Sadrži smernice, ideje i praktične savete o uvođenju principa rodne ravnopravnosti u aktivnosti lokalne samouprave.

Kada govorimo o rodu mislimo i na muškarce i na žene, na devojčice i na dečake – ne samo žene!

Šta je “gender mainstreaming” – uvođenje principa rodne ravnopravnosti u javne politike i kako je povezan sa 4R metodom?

Uključivanje rodne perspektive (eng.gender mainstreaming) je kada se princip **rodne ravnopravnosti** uključi u svo planiranje, donošenje odluka, implementaciju i prateće aktivnosti. U okviru rada lokalne samouprave ovaj proces predstavlja strategiju za unapređivanje rodne ravnopravnosti kroz svakodnevne aktivnosti, nasuprot pristupu gde se ovo pitanje tretira kao izolovana oblast i obrađuje kroz projekte koji se uglavnom tiču žena.

Rodna ravnopravost je ostvarena kada žene i muškarci imaju jednake mogućnosti, prava i obaveze u svim oblastima života.

Gender mainstreaming[1] odnosi se na svakodnevne aktivnosti lokalne samouprave, uključuje redovne donosioce odluke i prati uobičajene postupke donošenja odluka.

Uvek je izazov pretočiti politiku u konkretnu aktivnosti i svakoj strategiji je potrebna odgovarajuća metoda za sprovođenje. 4R metoda je metoda za uvođenje principa rodne ravnopravnosti. Obezbeđuje konkretan pristup uključivanju pitanja rodne ravnopravnosti u redovan rad lokalne samouprave.

[1] Postoje brojne nedoumice oko adekvatnog, a sažetog prevoda termina gender mainsetraming. Najčešće se prevodi kao: urodnjavanje, uvođenje rodne perspektive, uključivanje rodne perspektive. Ipak, predlažemo da se koristi i originalni termin – *gender mainsetraming.*

Zašto lokalne samouprave?

Zato što živimo u gradovima i opštinama; one predstavljaju nivo upravljanja koji je najbliži ljudima. Sposobnost i kapacitet lokalne samouprave da odgovore na svakodnevne potrebe građanki i građana lokalne samouprave značajno utiče na uslove života. Radom na pitanjima rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou stičemo konkretan uvid u svakodnevne uslove i mogućnosti u životima žena i muškaraca. A kada delujemo kroz lokalne samouprave, možemo ostvariti neposrednije rezultate u odnosu na bilo koji drugi nivo upravljanja.

Kako koristiti 4R metodu?

4R metoda je praktičan pristup u četiri koraka za uvođenje principa rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou. Predstavlja jednostavan ali delotvoran način da se reši rodna neravnopravnost i ostvari stvarna promena u lokalnom razvoju. 4R metoda može se neposredno primeniti na bilo koju aktivnost lokalne samouprave ili pitanje i ne zahteva eksterno finansiranje niti podršku. Namenjena je primeni na konkretnoj aktivnosti ili pitanju, deo po deo, postepeno. Treba da ga koriste osobe koje su redovno uključene u aktivnosti lokalne samouprave i donošenje odluka.

Prva dva koraka, R1: zastupljenost – reprezentovanost (eng.representation) i R2: resursi su isključivo kvantitativni. Mapiraju se i vizualizuju rodni obrasci. Ovi kvantitiativni nalazi se potom procenjuju i analiziraju u okviru trećeg, više kvalitativnog dela, R3: realnost. R3 opisuje razlike u uslovima i mogućnostima žena i muškaraca na osnovu podataka prikupljenih tokom koraka R1 i R2. Kvantitativni i kvalitativni nalazi zajedno upućuju na direktne i konkretne promene koje su potrebne za unapređivanje ravnopravnosti. To je poslednji korak ove metode, R4: realizacija.

4R

R1
Zastupljenost
-reprezentovanost

- broj uključenih muškaraca i žena

R2
Resursi

– raspodela novca, vremena, prostora i drugih resursa

R3
Realnost

– analiza rodnih obrazaca koji su utvrđeni na osnovu R1 i R2

R4
Realizacija

– strukturne promene neophodne za ostvarivanje rodne ravnopravnosti

Jednostavno rečeno, prva tri koraka metode daju odgovor na pitanje: **Ko šta dobija i pod kojim uslovima?**
U poslednjem koraku određuje se **koje su strukturne promene potrebne za ostvarivanje ravnopravnosti.** Opšte pitanje na koje putem 4R metode tražimo odgovor je: **Kako obezbediti da sredstva i resursi koje raspodeljuje lokalna samouprava budu jednako dostupni i da ih koriste i muškarci i žene?**

Pogledajmo sada bliže korake u okviru 4R metode!

Jednostavno rečeno, prva tri koraka daju odgovor na pitanje: Ko šta dobija i pod kojim uslovima?

Zastupljenost reprezentovanost

Počnite da brojite!

R1

Prvi korak metode, R1, daje odgovor na pitanje: Koliko žena i koliko muškaraca?

R1 Zastupljenost – reprezentovanost

Prvi korak metode, R1, daje odgovor na pitanje: Koliko žena i koliko muškaraca? Da biste dobili odgovor na ovo pitanje potrebno je samo da izračunate broj muškaraca i broj žena koji su uključeni u aktivnost ili oblast kojom se bavite – kao korisnici/klijenti, zaposleni ili donosioci odluka. Važno je brojati **i muškarce i žene** - u suprotnom nećete moći da uporedite dva broja i uočite moguće razlike

Ne zaboravite da može biti dragoceno da se analiziraju i podaci o korisnicima/korisnicama i o donosiocima/donositeljkama odluka u okviru određene aktivnosti ili oblasti. Na primer, kada analizirate broj muškaraca ili žena koji se prijavljuju i/ili dobijaju sredstva od lokalne samouprave za aktivnosti u oblasti kulture, možda ćete želeti da uzmete u obzir i broj muškaraca i žena koji obrađuju zahteve i onih koji donose konačnu odluku o dodeli sredstava.

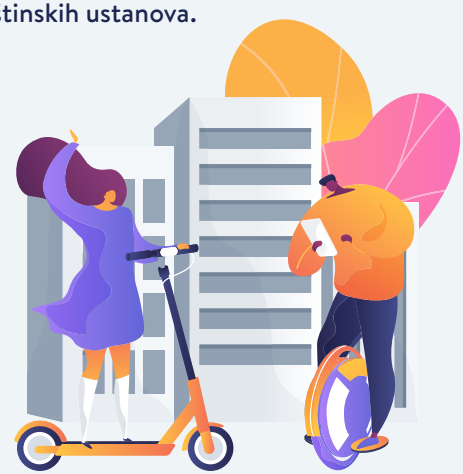
Kao i žene, muškarci takođe mogu biti diskriminisana grupa. Zato je važno da se broje i muškarci i žene, i devojčice i dečaci. Takođe je važno da se vaši nalazi zasnivaju na činjenicama i brojevima, a ne na pretpostavkama.

Primeri analize zastupljenosti u okviru koraka R1

- Broj muškaraca i žena kojima su dodeljena sredstva iz lokalnog budžeta ili kojima je lokalna samouprava pružila savetodavnu podršku.
- Broj muškaraca i žena koji učestvuju na sastanku, koji su članovi/članice gradskog/opštinskog veća ili su uključeni u druge postupke donošenja odluka.
- Broj muškaraca i žena uključenih u aktivnosti lokalne samouprave kao što su lokalni razvoj ili obezbeđivanje socijalne pomoći.
- Broj žena i muškaraca koji su korisnici različitih javnih prostora ili gradskih/opštinskih ustanova.

!

Zapamtite:
Pre nego što počnete da brojite morate odrediti određenu aktivnost, problem ili oblast koju želite da analizirate i da definišete ciljnu grupu/grupe.

Ko šta dobija?

Resursi

R2

Korak R2 daje odgovor na pitanje: Kako su sredstva raspoređena između muškaraca i žena?

R2 Resursi

Sve aktivnosti lokalne samouprave, na ovaj ili onaj način, podrazumevaju raspodelu resursa. To mogu biti novac, vreme, prostor ili informacije. Korak R2 daje odgovor na pitanje: Kako su sredstva raspoređena između muškaraca i žena? Potrebno je da posmatrate ukupna raspodeljena sredstva, kao i na koji način se sredstva raspoređuju muškarcima i ženama odvojeno.

Koji resurs ćete posmatrati zavisi od R1, tj. koju vrstu zastupljenosti ste analizirali.

Primeri resursa koji se mogu meriti u okviru koraka R2

- Ukoliko ste se u okviru R1 bavili brojem muškaraca i žena koji prisustvuju nekom sastanku, važan resurs za analizu je koliko vremena govore muškarci tokom sastanka, a koliko žene.

- Ukoliko ste u okviru R1 posmatrali broj muškaraca i žena kojima su odobrena sredstva od lokalne samouprave , važan resurs za analizu je visina dodeljenih sredstava za muškarce i za žene.

- Ukoliko se R1 odnosi na broj dečaka i devojčica u predškolskoj ustanovi lokalnoj samoupravi, važan pedagoški resurs za analizu mogao bi biti koliko vremena vaspitači provode sa dečacima, a koliko sa devojčicama.

Analiza podataka

Realnost R3

R3 daje odgovor na pitanje:
Kakvi su uslovi za muškarce
i za žene?

R3 Realnost

Kada završite prikupljanje kvantitativnih podataka koji se odnose na zastupljenost i resurse u okviru koraka R1 i R2, vreme je da se u okviru koraka R3 analiziraju rezultati. Ovde sa kvantitativne prelazite na kvalitativnu analizu, tražeći implikacije, objašnjenja i vrednosti na osnovu prikupljenih podataka. R3 daje odgovor na pitanje: Kakvi su uslovi za muškarce i za žene?

Kada utvrdite rodne razlike, potrebno je da se razmotre uzroci ovih razlika.

Podaci iz R1 i R2 daju vam kvantitativnu osnovu za konkretnije razmatranje rodnih neravnopravnosti koje postoje u kontekstu koji posmatrate. Nekada se ti faktori smatraju „očiglednim“ ili „prirodnim“ (na primer da muškarci više govore tokom sastanka u odnosu na žene ili da majke provode više vremena baveći se brigom o deci u odnosu na muškarce), ali ih bez obzira na to treba definisati i opisati u okviru koraka R3. Kada utvrdite rodne razlike, takođe je potrebno razmotriti moguće razloge za ove razlike, kao i njihove posledice.

Primeri opštih pitanja koja treba postaviti u okviru koraka R3?

- Da li postoje neke razlike između muškaraca i žena – i ako postoje, koje su to razlike?
- Da li su nalazi u skladu sa stvaranjem jednakih uslova i mogućnosti za muškarce i žene ili ne?
- Šta su uobičajeni argumenti kojima se objašnjavaju ove rodne razlike?
- Da li su ta objašnjenja valjana uzimajući u obzir nadležnost opštine za obezbeđivanje usluga?
- Šta su moguće posledice ovih rodnih razlika?

Nalazi do kojih ćete doći tokom analize u okviru R3 zavisi od podataka koje ste prikupili tokom koraka R1 i R2. Ako, na primer, zaključite da i muškarci i žene prisustvuju sastancima ali da uglavnom muškarci govore i donose odluke, treba da analizirate podatke. Kako se to može razumevati? Da li lokalna samouprava želi da sastanci tako izgledaju?

Ukoliko dođete do zaključka da se većina sredstava lokalne samouprave dodeljuje aktivnostima čiju ciljnu grupu čine žene, treba da analizirate podatke. Kako se ova razlika može razumeti? Da li je to u skladu sa politikom lokalne samouprave da ravnopravno pruža usluge? Da li postoje zakoni ili kulturološki aspekti koji to podržavaju?

Ako zaključite da se u predškolskoj ustanovi u lokalnoj samoupravi više vremena posvećuje devojčicama u odnosu na dečake, treba da analizirate podatke.

Ako zaključite da se u predškolskoj ustanovi u vašoj lokalnoj samoupravi više vremena posvećuje devojčicama u odnosu na dečake, treba da analizirate podatke. Kakva pažnja se posvećuje dečacima, a kakva devojčicama? Da li se devojčicama posvećuje više pozitivne pažnje, a dečacima se više govori da rade nešto pogrešno? Na koji način su ovi podaci u skladu sa očekivanim rezultatima predškolske ustanove?

Realizacija

Ostvarite promenu

R4

Poslednji korak, R4, daje odgovor na pitanje: Koje strukturne promene treba sprovesti kako bismo ostvarili veći stepen rodne ravnopravnosti?

R4 Realizacija

Već ste na poslednjem koraku – svaka čast! To znači da ste prošli prva tri koraka 4R metode, koji čine sistematski pristup pronalaženju odgovora na pitanje: Ko šta dobija i pod kojim uslovima? Poslednji korak, R4, daje odgovor na pitanje: Koje strukturne promene treba sprovesti kako bismo ostvarili veći stepen rodne ravnopravnosti?

Promene koje u ovom koraku predložite i sprovedete treba da budu konkretne i specifične. Mogu da imaju veze sa preraspodelom sredstava, revidiranjem pravila za donošenje odluka ili učešće na sastancima, ili podrškom vaspitačicama/vaspitačima u podizanju kapaciteta i kroz pedagoške smernice. Možete predložiti reorganizaciju celokupne aktivnosti ili pružanje podrške ljudima koji su uključeni u određene delove procesa (kao donositeljke/donosioci odluka ili kao korisnice/korisnici) putem edukacije i informisanja.

Promene koje u ovom koraku predložite i sprovedete treba da budu konkretne i specifične.

Recimo, na primer, da ste uočili da se muškarcima u većem stepenu izdaju dozvole za uličnu prodaju u odnosu na žene. I da je moguće objašnjenje za tu razliku da osobe koje izdaju ove dozvole veruju da su muškarci glavni hranitelji porodice, u većoj meri nego što je to zaista slučaj. Moguća strukturna promena mogla bi biti da se zaposleni informišu o ovim rodnim razlikama i da im se daju ažurni podaci o finansijskom stanju domaćinstava u lokalnoj samoupravi. Druge moguće promene su uvođenje dodatnih kriterijuma u okviru postupka donošenja odluka ili uvođenje politike koja kaže da se sredstva dodeljuju ravnomerno muškarcima i ženama.

Kako koristiti korak R4

- Odredite viziju i opšti cilj u vezi sa gender mainstreaming-om (uključivanjem principa rodne ravnopravnosti u javne politike) na nivou lokalne samouprave.
- Izaberite jedan ili dva specifična cilja koja se odnose na nalaze do kojih ste došli putem R1-R3.
- Napravite listu mogućih aktivnosti i poređajte ih po važnosti, a da su u okvirima vaše nadležnosti i uticaja.
- Obezbedite odobrenje od strane rukovodilaca/veća. Ovak korak je važan jer pokazuje volju donosioca odluka, učvršćuje promenu u opštini i obezbeđuje njen kontinuitet.

4 koraka – mali podsetnik

	 MUŠKARCI I DEČACI	 ŽENE I DEVOJČICE	 RAZLIKE
R1 Zastupljenost -reprezentovanost	Broj muškaraca	Broj žena	Razlika u brojevima između muškaraca i žena
R2 Resursi	Resursi dodeljeni muškarcima/ koje koriste muškarci	Resursi dodeljeni ženama/koje koriste žene	Razlika u resursima između muškaraca i žena
R3 Realnost	Opis/analiza uslova za muškarce i žene		
R4 Realizacija	Konkretne promene i mere za unapređivanje ravnopravnosti		

Opšte pitanje na koje putem 4R metode tražimo odgovor je:

Kako obezbediti da sredstva i resursi koje raspodeljuje lokalna samouprava budu jednako dostupni i da ih koriste i muškarci i žene?

Potrebna vam je inspiracija?

Evo nekoliko aktivnosti i tema koje možete analizirati i unaprediti pomoću 4R metode

- Korišćenje **puteva i prevoza.**
- Stanje i kretanja na lokalnom **tržištu rada.**
- Pristup i korišćenje **javnih prostora,** parkova, objekata.
- Zastupljenost u i korisnice/korisnici informativnog **materijala lokalne samouprave .**
- Održavanje **objekata lokalne samouprave** (koji objekti imaju prioritet i zašto?).

- Korisnici/korisnice **finansijske podrške** za starije osobe ili za osobe sa invaliditetom.
- **Postupci donošenja odluka** na lokalnom nivou.
- Finansiranje **sportskih aktivnosti.**
- Finansiranje **kulturnih inicijativa** i aktivnosti.
- **Zvanično predstavljanje** lokalne samouprave .
- Pristup **čistoj vodi** i kanalizaciji.
- **Zaštita od nasilja** i uznemiravanja.
- **Poresko pokriće** i/ili naplata poreza.
- Planiranje i priprema lokalnih **programa za zapošljavanje.**

Primeri dobre prakse

Praktični primeri 4R metode

Ravnopravni parking

Višespratni zatvoreni parking na severu Švedske imao je finansijske probleme zbog slabog korišćenja. Opština je odlučila da primeni 4R metodu. Krenuli su sprovođenjem kvantitativne ankete (R1 Zastupljenost i R2 Resursi) koja je pokazala da žene mnogo manje koriste parking u odnosu na muškarce. Opština je zatim sprovela kvalitativnu analizu (R3 Realnost) – upitnik za one koji koriste parking i za one koji radije parkiraju na otvorenom. Upitnik je pokazao da su se muškarci generalno osećali bezbedno na parkingu. Žene su se osećale manje bezbedno, posebno zbog mračnih uglova, loše signalizacije i zaključanih vrata. Sledeći korak (R4 Realizacija) bio je da se parking unapredi boljom signalizacijom, krečenjem i boljim osvetljenjem. Investicija se brzo isplatila jer su i žene i muškarci počeli više da koriste ovaj objekat.

Tema: Korišćenje javnog zatvorenog parkinga

	 MUŠKARCI I DEČACI	 ŽENE I DEVOJČICE	 RAZLIKE
R1 Zastupljenost -reprezentovanost	24 vozača	5 vozačica	Skoro je pet puta više muškaraca koji koriste parking u odnosu na žene.
R2 Resursi	Muškarci su bili parkirani prosečno 107 minuta.	Žene su bile parkirane prosečno 51 minut.	Muškarci su prosečno 16 minuta duže koristili parking od žena.
R3 Realnost	Muškarci su se osećali bezbedno na parkingu, ali ne i žene. One su se osećale manje bezbedno zbog mračnih uglova, lošeg osvetljenja i zaključanih vrata.		
R4 Realizacija	Mala količina sredstava je investirana za unapređenje signalizacije, osvetljenja i za krečenje.		

!

Rezultat:
Investicija se brzo isplatila jer su i žene i muškarci počeli više da koriste ovaj objekat.

Jednaka naplata poreza

Koristeći 4R metodu, jedna opština u Tunisu sprovela je anketu sa fokusom na rod koja je bila usmerena na analizu plaćanja lokalnih poreza. Ovi porezi se ne naplaćuju automatski već ih građani i građanke sami uplaćuju. Kvantitativni deo ankete (R1 i R2) pokazao je da je naplata poreza od žena manja od 10 posto, što je bilo mnogo manje u odnosu na procenat naplate od muškaraca. Kvalitativna analiza (R3) povezala je razlike u naplati poreza sa rodnim razlikama u poimanju vrednosti građanskih obaveza i u aktivnom učešću u životu zajednice. Predložene su različite aktivnosti (R4) sa ciljem povećanja svesti o ovim rodno zasnovanim razlikama i o važnosti plaćanja poreza za lokalni razvoj.

Ravnopravna zastupljenost u medijima

Nacionalna organizacija lokalnih samouprava u Albaniji analizirala je svoje informativne materijale, brojeći fotografije na kojima su žene i na kojima su muškarci (R1) i posmatrajući veličinu fotografija (R2). Kvalitativna analiza (R3) pokazala je da muškarci u odelima čine većinu ljudi koji predstavljanju opštine na fotografijama. Organizacija je odlučila da bi bilo korisno da uključe raznovrsnije i modernije ilustracije opština i ažurirali i formu i sadržaj svoj informativnog materijala (R4).

Ravnopravni sportski centar

Sportski objekat u Norveškoj analizirao je rodnu strukturu svog rukovodstva, zaposlenih i korisnika, uključujući i sportske organizacije i timove koji aktivno koriste objekat (R1). Analiza je pokazala da dok većinu zaposlenih čine žene, rukovodioci su svi muškarci (R2). Korisnici objekta bili su 75% muškarci i 25% žene. U okviru analize (R3), radna grupa je uporedila plan aktivnosti centra sa lokalnom anketom o interesovanju muškaraca i žena za različite sportske aktivnosti. Zaključili su da je većina planiranih aktivnosti u sportskom centru popularna među mladim muškarcima, a da je malo termina u centru za aktivnosti popularnih među ženama. Uprava objekta donela je odluku da odvoji više termina za aktivnosti za koje su zainteresovane žene (R4).

Koristite je i popunite!

4R Pomoćna tabela

R1
Zastupljenost -reprezentovanost

Analiza zastupljenosti prema rodu: Ko donosi odluke, sprovodi ih i/ili ima koristi od njih?

R2
Resursi

Analiza raspodele sredstava: Ko šta dobija?

	 LJUDI I RESURSI	 MUŠKARCI I DEČACI	 ŽENE I DEVOJČICE	 RAZLIKE
R1	Donosioci odluka			
	Rukovodioci			
	Zaposleni			
	Korisnici/Klijenti/ Učesnici			
	Korisnici (pojedinci i organizacije)			
R2	Novac/grantovi			
	Vreme			
	Dozvole			
	Prostor (parkovi, sportske sale, itd.)			
	Honorari/takse			
	Informacije /Pozivi na sastanke			

PITANJA ZA RAZMATRANJE

R3
Realnost

Analiza uslova: Šta su uslovi za muškarce i za žene?

- Čije potrebe se uzimaju u obzir? Da li se jednako odgovara i na potrebe muškaraca i na potrebe žena?
- Zašto je situacija ovakva kakva jeste?
- Koje su norme i vrednosti pretpostavljene za žene u odnosu na muškarce?

(Pogledajte stranicu 23 za više primera pitanja za razmatranje u okviru koraka R3.)

R4
Realizacija

Ostvarivanje promene: Koje promene će obezbediti da muškarci i žene imaju jednake koristi?

- Šta opština/radni tim/rukovodioci/političari/predsednici rade da promene stvari?
- Koje specifične mere treba preduzeti?
- Kako možemo proveriti rezultat i efekte promene? Kako ćemo znati da smo ostvarili zacrtane ciljeve?
- Kada sprovodimo, ocenjujemo i realizujemo prateće aktivnosti?

Ne zaboravite

Stigli ste na kraj ovog vodiča – sada možete početi!

Sada znate sve detalje 4R metode. Evo nekoliko stvari koje treba da imate na umu kada počnete sa prvim zadatkom:

- Koristite 4R metodu u okviru oblasti koja vas zanima. Razmislite šta biste mogli da izdvojite iz svakodnevnog posla!
- Često su najjednostavnije ideje i najbolje.
- Počnite malom, dobro definisanom temom.
- Ne zaboravite da brojite i muškarce i žene – ne samo jedne ili samo druge.
- Radite korak po korak, od R1 do R4. Slobodno koristite i popunite pomoćnu tabelu na stranicama 40-41!
- Nemojte žuriti sa zaključcima – dobro istražite nalaze.
- Uključite kolege/koleginice, radite zajedno!
- Održite institucionalnu posvećenost tako što ćete redovno informisati rukovodioce i donosioce odluka i obezbediti njihovu podršku.
- Po mogućstvu se usredsredite na aktivnosti i pitanja za koja imate nadležnosti da sprovodite promene.
- Dokumentujte svoj rad tako da možete redovno da ga pratite.

Srećno!

Vodič za 4R metodu

Ovo je korak po korak vodič o primeni 4R metode za rešavanje rodne neravnopravnosti na lokalnom nivou. Sadrži smernice, ideje i praktične savete o uvođenju principa rodne ravnopravnosti u aktivnosti opštinske uprave. Vodič je namenjen osobama koje su uključene u aktivnosti opštinske uprave i donošenje odluka.

4R metoda je metoda za uvođenje principa rodne ravnopravnosti, tj. uključivanje rodne perspektive u redovan rad opštinske uprave. 4R metodu razvila je Švedska asocijacija lokalnih uprava tokom 1990-tih i ona je uspešno primenjena u preko 20 zemalja.

Sveriges Kommuner och Regioner
SKL International
AFFILIATED TO THE SWEDISH ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES AND REGIONS
Стална конференција градова и општина
Савез градова и општина Србије
Sweden Sverige